

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Кремена Борисова-Маринова,
секция „Икономическа и историческа демография” в ИИНЧ при БАН,

председател на научно жури за провеждане на защита на дисертация на тема
„Моделиране и прогнозиране на постоянното население и на работната сила на страната
и на Пловдивска област през периода 1991-2025 г.” на Яна Генчева-Димова за
присъждане на образователната и научна степен „доктор” по специалност „Статистика
и демография”

В представения за защита дисертационен труд се изследва един особено актуален и значим в днешно време проблем за нашата страна, свързан не само с демографското, но и със социално-икономическото развитие в национален и регионален аспект. Високата за мащабите на страната и продължителна емиграция през последните две десетилетия и липсата на надеждна и изчерпателна статистическа информация за нея налагат необходимостта както от разработването на подходи за оценяване и моделиране на размера и демографските характеристики на външната миграция, така и от практическо оценяване на броя и възрастово-половата структура на постоянното население на страната и нейните области. Изработването на дългосрочни прогнози за населението и работната сила на страната и в териториален разрез (по области) на основата на коригирана възрастово-полова структура на населението, получена в резултат на оценките за външната и вътрешна миграция през базовия период, е една от важните задачи, които стоят пред демографските изследвания у нас. Избраната от Яна Генчева-Димова тема е актуална и важна за демографското и социално-икономическото развитие на страната, което превръща предложения труд в много навременно научно изследване с важно значение за усъвършенстване на инструментариума за демографско моделиране и прогнозиране, за икономическото управление и социалната практика, за правилната оценка на протичащото развитие на населението и за изработване на подходяща стратегия и програми за смекчаване на последиците от него.

Представеният дисертационен труд в обем от 150 страници съдържа разгърната и логически последователна структура на изложение. Следва да се подчертае, че докторантката е формулирала коректно поставената цел, задачи и хипотези на изследването си. В изложението докторантката демонстрира много добро равнище на теоретична подготовка и познания върху процесите на моделиране и прогнозиране на „отворено население” на национално и регионално равнище. Тя е успяла да покаже много добре равнището на теоретичната си подготовка в изложението и в представения

списък на използваната литература. Докторантката е открила и формулирала точно нерешените проблеми в областта на измерването и моделирането на демографското възпроизводство на работната сила на България през разглеждания период. Получените резултати от изследването са изложени логично, коректно и прецизно.

С изследването си докторантката е изпълнила поставената цел и получените резултати имат важно методологическо и практическо значение. Научните приноси в дисертационния труд могат да бъдат открити в няколко основни направления. Разработването на модели за включване на външната и вътрешна миграция за оценяване на ретроспективния брой на населението в страната и по области през периода 1990-2010 г. в условията на липсваща статистическа информация е актуално и необходимо, но все още недостатъчно разработено направление на развитие на формалната демография у нас. Използването на кохортни вероятности за умирање и външномиграционно салдо при анализа и прогнозата на населението също е стъпка напред в съставянето на демографски прогнози у нас. Предложените и апробирани методи за косвено оценяване на външната нетна миграция по пол и възраст за периодите между две преброявания на населението у нас и за превръщане на вътрешномиграционните салда във втори главни съвкупности по пол и възраст дават възможност да се получат по-точни оценки на постоянното население на страната и Пловдивска област през изминалите 20 години и това е крачка напред в процеса на уточняване броя на постоянното население на страната и областта в течение на този уникален период на преход, през който преминава България. Наред с това, разработените оценки на разпределенията на постоянното население и прогнозите за населението и работната сила до 2025 г. на национално и регионално ниво са съществен резултат с приложно значение, доколкото получените резултати могат да се използват както за целите на моделирането и оценяването на постоянното население на страната и Пловдивска област за посочения период, така и за нуждите на управлението.

Авторефератът отразява адекватно и ясно съдържанието на дисертационния труд и постигнатите резултати. В него е представена точна справка за основните теоретични и приложни приноси на дисертационния труд.

Докторантката Яна Генчева-Димова има три самостоятелни публикации по темата на дисертационния труд. По мое мнение получените резултати от изследването дават възможност и за други публикации и препоръчвам на докторантката да публикува

оценките за населението и прогнозните резултати, с което ще се акцентира на практическата стойност на представеното изследване.

Заключение

Предложеният труд на тема „Моделиране и прогнозиране на постоянното население и на работната сила на страната и на Пловдивска област през периода 1991-2025 г.” покрива изцяло традиционно установилите се у нас критерии за докторска дисертация. Като се вземат предвид достойнствата на представената дисертация и получените в нея резултати предлагам на Уважаемото научно жури на Яна Генчева-Димова да бъде присъдена образователната и научна степен “доктор”.

София,
05.02.2014 г.

Подпис:
(доц. д-р К. Борисова-Маринова)